

Paranın Değeri

– Faruk · 08 Mart 2015

Seksenli yılların sonuna doğru enflasyon üç rakamlı durumlara gelmişti. Para değerini tamamen kaybetmeye başlamıştı. Artık konuşurken milyondan bahseder olduk. Cebimizdeki bir lira bir milyon olup çıktı. Millet olarak hemen alıştık milyonerliğe.

Yetmişli yıllarda okula başladığımız dönemde Ankara da dış işleri bakanlığında çalışan akrabam olan bir çift vardı. Bir ara görevli olarak İtalya ya giderler. Geldiklerinde nasıl bir yer olduğunu sorduk. Aynen şöyle anlatılar “İtalya’ya varınca para bozduralım dedik yüz lira verdik bankada veznedar bize yarım saat para saydı. Bir yığın para nereye koyacağımızı şaşırдық. Neyse bankadan çıktık bir öğle yemeği yiyelim dedik bir lokantaya gittik yemek yedik. Hesabı verelim dedik önümüze bir hesap geldi ki bizim bankadan aldığımız paranın üçte bir gitti. Anladık ki paranın hiç değeri kalmamış” diye anlattılar. Aradan çok zaman geçmedi on yıl içinde bizde de paranın ebadı büyüdü üstündeki rakamların yanında bol sıfırlı oldu.

Yetmişli yıllar da Almanya’da çalışan ailemin yanına gezmeye gitmişim. Zayıfta olsa İngilizcem vardı amma Almanca, yoktu orada çarşı Pazar alışverişlerde çok iyi Almanca bilen yeğenimi yanıma almadan gitmiyordum. Bir gün alışveriş merkezinden alışveriş yaptıktan sonra para ödemek için kasaya vardım, cebimden cüzdanımı çıkarıp 20 markı uzattım. Paranın kenarında hafif bir yırtık vardı kasadaki adam bana bir şeyler söylemeye başladı. yeğenime işaret ettim dinle diye oda bana adam “neden parayı yırttın seni polise vereceğim” diyormuş telefona uzandı. Bende yeğenime “söyle şu adama bu para bana geldiğinde yırtıktı. Üstelik ben parayı cüzdanda taşıyorum, ona da cüzdandan çıkarıp verdim. Ben neden parayı yırtayım ki ” dedim. Yeğenim onunla yarım saat konuştu. Alman telefon etmekten vaz geçti bana bakarak yeğenime bir şeyler söyledi. Yeğenim de bana “abi senin misafir olduğunu Türkiye’de paranın bu kadar yırtık olması suç değil, oda bilmediği için almış o kendisi cüzdan kullanıyor dedim. Oda bana ona söyle sakın yırtık para almasın başı derde girer dedi” diye anlattı. Bende adama teşekkür edip ayrıldım. Adamlar hala aynı düşünceye sahipler. Paralarını sıkı şekilde koruyorlar.

Doksanlı yıllarda Eminönü’nde yeni caminin karşısında parkta çiçek pazarı vardı. Şu anda da hala kısmen de olsa o Pazar var. Hemen yanında bir umumi tuvalet vardı. İnsanlar için böyle kalabalık yerde en tabii bir ihtiyaç yeridir. Bir seferinde oraya uğradım elimde 10 tane 10 lira(10krş) vardı içeri girişte 1 milyonu. Aklımdan bu tuvalet bekçisi bu on liraları kabul etmeye bilir parayı girerken vereyim dedim. Adam paraları verdi adam bana “para ver kardeşim ne bunları veriyorsun” diye çıkıştı. Bende “bunlar mübadeleden kalktı mı?” diye sordum. Adam yerinden kalktı sen ne diyorsun diye üstüme yürüdü. Bereket yanımda iki üç arkadaş vardı adama “sana ne söyledi verdiği parayı sen almadın hem paraya hakaret ediyorsun hem arkadaşına saldırıyorsun polis çağıralım mı” deyince adam yerine döndü ve “çağırın korkumuz mu var” dedi. Bende arkadaşları aldım gelin dedim oradan ayrıldık. Daha sonra arkadaşlara “işte bizde para böyle değer kaybediyor tuvalet temizleyicisi Zerre kadar kültürü olmayan bir insan. Bunu polise versen polisten alacağın cevap (bunun için bizi uğraştırmayın) olacak. Veya bu tuvaletin asıl sahibi devreye girecek işi kapatacak” dedim. Ve ilave ettim “hanginiz yerde beş bin lira(beş kuruş) bulsa alıyorsunuz. Hiç zannetmiyorum bir tekme vurup geçerdiniz. Amma o paranın

cebinizden eksilen bir değer olduğunu hiç düşünmezsiniz. Oysa o milletin bir değeridir. Üstüne basar geçersiniz. Onu alıp bir ihtiyaç sahibine verseniz ekonomiye geri çevirirsiniz.” Dedim. Onlarda “bunları hiç düşünmedik” dediler.

Biz millet olarak hala aynı tas aynı hama misali değişen bir şeyimiz yok. Yerde ufak bir para görsek tekme vurup geçiyoruz. Hala 1 liranın adı bir milyon, işin kötü tarafı bunu enflasyonlardan para dalgalanmalarından rant sağlayanlar biliyor farkındalar. Ekonomi hızla eski milyoner devrine doğru gitmekte. Eęer önlem alınmazsa bir sabah kalktığımızda bir kısım insanlar trilyoner, bir kısım insanlar da bütün elindeki varlığını kayıp etmiş olarak uyanacak

Para bir milleti temsil eden bir simgedir. Millet olarak Ona ne kadar değer verilirse paranın değeri de o kadar yüksek olur. Ne zaman millet olarak bir kuruluşları da kullanmaya başlarsak o zaman Türk lirası gerçek değerini bulacaktır.